Kolozsvár 1903. V. évfolyam 31 szám Szombat, Január 31.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. (12 frt)
Félévre ..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.)
Vidékre ..... 10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
Egyetem-utcza 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek
Nyilttér soronként 40 fillér.

A nemzet és a — „Schmarn.“

Kolozsvár, jan. 31.

A magyar képviselőházban egy történelmi jelentőségü vita folyik. Egy vita, a melyet a katonai javaslatok ellen az országos magyar 48-as és függetlénségi párt inditott meg s melyhez, a pártunk által kitüzött cél erkölcsi és történelmi jelentőségü erejében fekvő ellenállhatlan erő által sodortatva: az egész parlamenti ellenzék sorakozott.

Annál a parlamenti akciónál, a melyet most pártunk megindított: soha nagyobb jelentőségü, a nemzet egész életére, jövő fejlődésének történetére erősebben kiható, az alkotmányos aera harminchat esztendeje óta a magyar országgyülés előtt le nem játszódott. A nemzet áll az ellenzék mögött. A szónokok szavaiban a nemzet elfojtott panaszai szólalnak meg. Az ők lelkesedésükben a nemzet szivverése lüktet. Meggyőződésük tüzében a nemzet közvéleményének drága érce olvadoz föl. Ezért van az, hogy soha még a nemzet feszültebb érdeklődéssel nem fordult a parlament felé és soha annyi bizalommal, annyi reménységgel és szeretettel nem nézett a függetlenségi és 48-as pártra, mint most.

Ez a párt mindig tiszteletre méltó hagyományokat őrzött. A nemzet mindig benne látta legszebb álmainak letéteményesét. Mindig ugy tekintett reá, mint kedvenc, de legfiatalabb gyermekére; — a kitől a legszebb jövőt remélte, — de akit még nem tartott elég érettnek a komoly erőt és férfias higgadtságot feltételező életfeladatok megoldására.

És ime; — ma egyszerre kitünt, hogy ez a kedvenc gyermek erőteljes férfiuvá fejlett, ugy, hogy jóformán nem is vettük észre. És rendületlen bátorsággal, higgadt itélettel párositja az ifjuság tüzét, lelkesülését s megvetését annak a megalkuvó rendszernek, melyet az ország rokkantjai eddig a valódi államférfiu kriteriumának hirdettek.

Az ország tudja, hogy az ujabb, beláthatatlan vér- és pénzáldozatot jelentő, ismeretlen dinasztikus érdekek szolgálatára hivatott katonai javaslatok ellen: — a függetlenségi párt adta ki a *könyörtelen harcz* jelszavát.

Örömmel látja, hogy e hősies harci riadóban, ebben az ellenállhatlan rohamban, ott halad a parlamenti ellenzék minden katonája. De ki hinné: hogy a harc karakterét nem a mi alkut nem ismerő pártunk szabta meg. Ki hinné, hogy pl. a *néppárt* oly élesen fujná a harci sipot, — ha egyedül állana a csatát — vagy ő lenne döntő faktor a küzdelemben? És, ha nem tudná magát a mi pártunk csatasorában s ha nem tudná, hogy a visszamaradókat, vagy a hátrálókat — hátulról is lövetni fogják?...

Azért tehát óhajtatos, hogy *pártunk a fővezérletet, a döntés hatalmát egy percre se adja ki kezéből* — és akkor nemcsak a diadal bizonyos, de az ellenzék összmüködése is biztositva van.

És — a midőn igy, az egész parlamenti ellenzék a függetlenségi tábor erkölcsi hatalma alatt tömött, egységes csatarendben indul — a schwarzgelb armadia megtörésére: — maga a kormánypárti tömeg sem vonhatja ki magát ez ellenállhatlan morális erő hatása alól: s már eleve bomladozó sorokat, egyenetlenséget, visszavonást mutat, — sőt elpártolást az ellenséghez.

Mi ez, ha nem egyéb, mint egy demoralizált hadsereg képe, — mi ez, ha nem a győzelem biztos reménye számunkra?...

Hanem a schwarzgelb generális: most is valódi osztráknak bizonyult. Az elbizakodott, a mindig későn ébredő és későn érkező osztrák generálisnak; — a ki se nem tanult, se nem felejtett s a ki ma is kész azt sürgönyözni Bécsbe: »Győzedelmes armádiánk szabályszerüen rückwärtzkoncentrálja magát!...«

Fejérváry miniszter ur mindenre tehát azt mondja, hogy: — »Schmarn!«

Mondom, hogy ez a szerencsétlen generális legalább is — osztrák ágyban született. És osztrák szoldateszka-szellemben nevelkedett. Képtelen, teljes mértékben képtelen arra, hogy még csak távolról is megsejtse a magyar nemzet egyetlen hazafias gondolatát; — képtelen megérzeni egyetlen érverését annak a vérnek, mely állitólag az ő ereiben is folydogál.

Annál, hogy ez a katonai automata, ez a tőlünk érzésben, felfogásban idegen táborszernagy, ez a császári drabant — magyar miniszter lehet — csak egy nagyobb képtelenség van és ez az, hogy a magyar nemzet védszervezete, katonai hatalma: — ha lehet még idegenebb a nemzettől, mint ez a miniszter-generális.

Csak igy és csakis igy lehet megérteni, hogy akadhat nálunk egy hadügyminiszter, a ki — »*engedményeknek*« nevezi egy uj katonai büntetőtörvénykönyv igéretét; a mit már 35 év óta igérnek. Egy olyan hadilobogó-igéretet, a mit szintén 35 éve igérnek; de a miről ujabban az a hir, hogy csak azok az ezredek kapják meg, a melyeknek uj zászlóra lesz szükségük. Hogy a magyar tiszteknek magyar ezredekbe beosztását — igérik, a melyet 1868-ban a király már megparancsolt, — de a mely parancs máig sincs végrehajtva. És igy tovább.

És mindezekre azt kérdezi a Schmarn-miniszter, — hogy:

„Hát még ez sem elég?!“...

Risum teneatis!

Az ellenzék ez egyszer nem ül fel a Széll-kormány komédiáinak. Tudja, hogy mit tartson igéretei felől. Tudja, hogy e kormány jelszava: *Szavakkal mindent — tettekkel semmit!*

Tudja, hogy a kormány ez egyszer a markában van s onnan élve nem fogja kibocsájtani.

Legyen már egyszer tiszta levegő és legyen vége a 35 éves népbolonditásnak.

Hiába igyekeznek a kormány szócsövei meggyőzni bennünket arról, hogy azok a nyomoruságos igéret-morzsák: nagy vivmányok, mert hiszen 35 éves gyakorlatot nem lehet egyszerre „egy kézfordulással“ megváltoztatni.

Micsoda perfid beszéd ez!

Talán a jogtiprást menti az, hogy 35 éve tart?

Szeretném látni azt a zsebmetszőt, akinek enyhitő körülményül tudják be, hogy harmincöt éves gyakorlat áll a háta megett!!

Dr. Justus.

= **Zichy Jenő kilépése.** Tudvalevő dolog, hogy *Zichy* Jenő gróf a képviselőház egyik legközelebbi ülésén mondott beszéde következtében a szabadelvüpártból kilépett. A beszéddel és a kilépéssel lapunk tegnapi számában vezetőhelyen foglalkoztunk. Most *Zichy* Jenő gróf hivatalosan is bejelentette kilépését és ez elhatározásáról *Podmaniczky* Frigyes bárót a következő levélben értesitette:

Nagyméltóságu pártelnök ur!
Kegyelmes uram!

Amint azt már tegnap a képviselőház nyilvános ülésén élő szóval elmondani szerencsés valék, ezennel irásban ismételten van szerencsém kijelenti, hogy az én elvi felfogásom a szabadelvüpárt nézetével össze nem egyeztethető — és én ezért a szabadelvüpárt kötelékéből kilépek.

Fogadja Nagyméltóságod stb.

Gróf *Zichy* Jenő.

= **A nagyenyedi függetlenségi** pártkör alakuló gyülésén *Fogarasi* Albert, a pártkör elnöke által elmondott megnyitó beszéd most külön füzetben is megjelent. A függetlenségi elveket és törekvéseket tárgyaló nagyszabásu beszéd, — mely a párt alakuló gyülésén is olyan frenetikus hatást keltett — tizenkét pontban összegezi azokat az irányelveket, melyeket, mint a függetlenségi eszmék harcosai érvényesiteni óhajtanak. Ez a mi 12 pontunk — ugymond a szerző — melylyel a 48-as 12 pont szolgálatába állottunk. E szolgálatban meg nem tántorit sem erőnk csekélységének tudata, mert a nemzet szive lüktet benne, sem ellenfeleink esetleges kicsinylő gunyja, mert abban a hazafiatlanság gonosz lelke szólalna meg.

A remek beszéd megérdemli, hogy e hazának minden igaz polgára elolvassa és tanuljon belőle. Ára 20 fillér s a tiszta jövedelem a nagyenyedi függetlenségi pártkör céljaira fordittatik.

= **Uj képviselő.** A nyitra-zsámbokréti kerületben tegnap *Kaas* Ivor bárót, a néppárt jelöltjét, egyhangulag a kerület képviselőjévé választották.

= **Az aradi püspöki szék betöltése** Temesvári tudósitónk irja: *Gáll* József főrendiházi tag értekezletre hivta össze Temesvárt a *Metianu* párthiveit. Az értekezlet tárgya: az aradi püspöki szék betöltése. Beavatott helyen nyert értesités alapján jelenthetem, hogy az értekezletre nagyon kevés szinodusi tag jelenik meg s ezek is dr. Traján Putici esperes kedvéért vesznek részt a tanácskozásban. Arról van szó ugyanis, hogy *Metianu* pártja biztos tudomást szerzett arról, hogy *Hamsea* Ágoston megbukna harmadszor is a püspökválasztásnál. Ezt elkerülendő, *Gáll* József tanácskozásra hivta össze a párthiveket, hogy uj jelölt személyében állapodjanak meg, esetleg *Hamsea* győzelmét biztositó eszközökről gondoskodjanak. *Gáll* József tegnapelőtt utazott Temesvárra s ha az értekezlet a jelölt személyében megállapodik, ez esetben jövő vasárnapon annak a nevét hivatalosan publikálni fogják. *Hamsea* legyürte Mangrát, de önmagát is lehetetlenné tette.

Kaas Ivor képviselősége.

Politikai borravaló.

Kolozsvár, január 30.

Időről-időre felzudul a közvélemény a borravaló ellen. Sajtóban, társaságokban hangok keletkeznek, a melyek elitélik az abuzust s utalnak arra, hogy vannak országok, a hol a borravalót már eltörölték s kivánják, hogy nálunk is eltöröljék.

De ezután megint csak elhallgatnak vele. Ugyanazok, akik legjobban dörömbölnek ellene, legbőkezüebbek a borravalók osztogatásában. Olyan ez a mozgalom, mint a párbajellenes mozgalom. Időről-időre megindul, azután megáll és lecsendesedik, mintha nem is keletkezett volna. Sok szót fecserélnek, sok tenta folyik és a párbajok vigan vágnak léket egymás bőrén, vagy lőnek lyukat egymásban, vagy a levegőben.

Már pedig ne is álmodjunk arról, hogy a borravaló-rendszer egyhamar megszünni fog ebben az országban. Hogyan is kivánhatnánk, hogy fürdőkben, kávéházakban, vendéglőkben megszünjék a borravaló, mikor ime: a politikában is divatossá lett már régen és divatozik is most, különösen a jelenlegi kormány dicsőségére.

Nézzük csak meg közelebbről az esetet.

Nyitra-Zsámbokréton ma volt a képviselő-választás. A Major Ferenc elhunytával megüresedett kerületnek megint néppárti képviselője lett. Báró Kaas Ivor volt az egyedüli jelölt. A kormány nem állitott ellenjelöltet és igy Kaas Ivort egyhangulag választották meg.

Nehogy valaki azt gondolja, hogy mi talán rossz néven veszszük Kaas Ivortól, hogy ő, mint a volt Deák-párt egyik oszlopos tagja a néppárt sorába állt. Kaas Ivor kétségtelenül érdemes iró, kitünő publicista s minden politikai eltévelyedései sem tudják érdemeit kisebbiteni. Ő ugyanis abban a véleményben van, hogy ő maga nem változott. Ő marad és maradt a régi. Csak a világ változott meg körülötte és azért változtatta meg politikáját báró Kaas Ivor.

Kinek van igaza: a világnak-e, vagy báró Kaas Ivornak, azt eldönteni könnyü volna ugyan, de nem a cikkely keretébe tartozik. Hadd vitatkozzanak egymással Kaas Ivor és a világ, ha ebben neki is, a világnak is öröme telik.

Azonban a kormánynak, ha politikájához hű akar maradni, Kaas Ivor véleményében nem szabad osztozkodnia. Néppárti kerületben mindig és mindenkor ellenjelöltet kell állitania még akkor is, ha a kormányjelöltnek a győzelemre nincs is kilátása. Ezt követeli a kormány politikájának következetessége.

Kaas Ivor ellen is állitott jelöltet ed-

TÁRCA.

Ilácska kérdi...

Ilácska kérdi: — Csunya, vén fiú!
Mért ül az arcán örökös boru?
Egy árny jelen meg olykor homlokán,
— Csak nem e szép világot unja tán?
Ó, higyje el, gyönyörü a világ!
Csupa mosolygás, illat és virág!
Csupa sugár, verőfény, szerelem!....
— No, tünjön el az árny ott hirtelen!
Lám, agg barátom, én mi vig vagyok?
Az én szemembe pajzán kedv ragyog!
Én vágyva csüggök még az álmokon
És télben is tavaszról álmodom....
— Mi hát a baj, na szóljon, vén legény?

S felelek én:
A szenvedésből nagy vala a részem,
Az ifjuságom nem volt ifjuság!
Gyönyörök helyén gyötrelmet találtam,
Nem nyilt számomra illatos virág!
A szivemért is guny jutott csak bérül,
Nekem a rózsa nem nyilt, hervadott,
— A kik szerettek, csalfamód szerettek,
Kiket szerettem, mind, mind elhagyott.

Az éveimnek száma, oly kevés még,
A mit csalódtam, ó, az annyi sok!
Hajam sem ősz, szemem még ifju tüzben
S lélekbe' már a sirig roskadok.
És nem tudok örülni már a jónak,
Rosszat, ha látok, meg sem könnyezem,
Csak járok árván, némán, tétovázva,
Tovább bolyongva, búsan, csöndesen..
....A csöpp Ilácska bámul egy nagyot,
Szeme tovább is vidáman ragyog,
— Tán meg sem érti, mi a szenvedés,
Szilaj gond, bánat, önvád, kétkedés,....
Hogy van egy fájó, szomoru világ is,
Hol bimbajában hervad a virág is,....
Nem sejti még, vajjon mikép van az,
Hogy volna szív, a melyben nincs tavasz,
S ha volt, az végkép tovaszállt, tova....
— Ah, ne is tudjon erről ön soha!

Biró Arthur.

A legaranyosabb „baba.“

(*Küry Klárárol.*)

Városunknak kedves vendége van. Tegnap este láttuk viszont a legkedvesebb, legbájosabb és legünnepeltebb soubrett-primadonnát: *Küry* Klárát és mint aranyos „baba“ ujra lázba ejtette a közönséget és az arany ifjuságot.

Legjobb és legszebb alakitásaiban láthatjuk ujra a közönség dédelgetett kedvencét, aki a „Szegény Jonathán“ Mollyjától — legutolsó szerepéig (a Casanovában) a magyar operett-pimadonnák között a legelső lett.

Nehéz a feladatom, mert *nagy* művésznőről irok, kit utjában mindenütt siker és dicsőség kisér. Tegnapi fellépésével, mely legjobb és legsikerültebb alakitása, csak fokozta azt a hatást, melylyel a közönséget már legelső szereplésekor meghóditotta.

A nagy és utolérhetetlen művésznő az ő *személyes varázsával* meghódit mindenkit. Művészete nagy és igaz, mert a természetesség hive. Játéka tüneményszerüen kedves, elragadó, megigéz, hódit és elbüvöl. Játéka csupa lágysággal, finomsággal és nemes érzésel van telve. Egy csapásra meghóditja a nézőt és teljes hatalommal uralkodik felette a bájos kis zsarnok. A közönség vele együtt érez és örül.

Részletezni az ő hatalmas művészetét képtelen vagyok. Elragadó az ő bájával és mosolyával, gyermekies pajzán kacajával felderiti a legkomolyabb nézőt is; ismeri a szinpadi hatásnak ama legfőbb titkát, mely nem elégszik meg a tehetséggel, de sok tanulást, tudást is kiván. Szivével, lelkével játszik. Minden szava, minden mozdulata kifejező. Még ülni sem tud egy helyen nyugodtan s a legegyszerübb ruha is életre kél, ha rajta van.

Midőn játékközben keresetlen, lebilincselő természetességével az igazi életnek finom külsőségeit nagyszerü genialitással alkalmazza, mintegy zavarba ejt, vajjon a festett művészi világ életét, vagy pedig a való mindennapi életet látjuk-e benne? Hiszen ez két különálló dolog.

Lehetetlen, hogy a köznapi élet kifejezésben oly tiszta, oly finom szinezetü legyen, mint a szinpadi világé, a festett művészi világé, melynek a hangja is zengzetesebb, folyékonyabb és simább dialektikával birhat, mint a valóság nyers beszéde.

Bármily hiven utánozza tehát a szinpadi élet világa az emberi életet, az mégis csak eszmény marad, a művészet eszménye, helyesebben: eszményi természetessége.

Ilyen a *Küry* természetessége is. Ezért képes ő a legmélyebb hatás előidézésére játékával és lágy, behizelgő, édes tonusu hangjával — egyaránt. Nekünk, kolozsváriaknak örül a lelkünk, ha volt kedvencünket a szinpadon olykor ujra viszontláthatjuk és kedves játékában gyönyörködhetünk.

Annyira elkényezteti a közönséget, hogy szerepeiben jelenetről-jelenetre még egyes szavaiban és mozdulataiban is magára vonja a figyelmet, mintha egyenesen jellemzésének titkaival akarna megismertetni, hogy benne a minden részletet egyenlő szeretettel kidolgozó művésznőt megcsodálhassuk.

Művészetének legfőbb eszköze: a közvetlenség; ez az az eszköz, mely megfelelően használva, észrevétlenül finomodik és alapul szolgál a legnehezebb művészi feladatoknak legkedvezőbb megoldására.

Mert a közvetlenség szükséges ahhoz, hogy valaki a művészi objectivitás oly magas fokára emelkedhessék, a minőre Küry Klára emelkedik akkor, a midőn egymástól gyakran el is térő alakjainak életet ad, s az igazság egyenlő erejével hódit, mert épp oly kedves, mint igénytelen, épp oly természetes, mint igazságos tud lenni. A közönségben állandóan szimpátiát és szeretetet ébreszt. Fellépése, megjelenése vonzó, arca beszédes, játéka keresetlen, érzése igaz, őszinte és megindító. Többször láttam drámai alakitásait is. („*Bubos pacsirta*“, „*A két tacskó*“, „*A becsület*“, „*Trilby*“, stb.) Elsőrendü drámai erő. Kedves hangja a sziv örömének vagy keservének viszhangja a közönség lelkében.

Finomság, rokonszenv összpontosul játékában, mely a legszigorubb kritikust sem hagyhatja hatás nélkül. De *jó* kritikus csak az *egész* közönség lehet és ez osztatlan elismeréssel adózik *Kürynek* mindenütt.

Minden izében tökéletes művésznő. Hangja valósággal megvesztegető. Minő zengése és skálája van e hangnak. Mennyi odaadást tud kifejezni, ha szerelemért könyörög és mennyi bánatot, ha sir, vagy duzzog.

Játszhatik bármily szerepet, mindegyikben feltünik, meglep és elragad játékának bensőségével és igazságával. Nem csak mond, vagy énekel valamit, de el is *hiteti azt*. Erő és finomság az összhangban, izlés és figyelem az apróbb vonásokban alakitják mindenkor játékát. Ha még hozzáveszszük a szinpadi otthonosságot és mozdulatainak kellemét, a szinművészet minden kincsét feltaláltuk benne.

Tökéletesen ura szerepeinek. Midőn ajaka megcsendül és beszédes szemei felcsillannak, rögtön megterem a hatás, a közönség le van kötve s a nézőtérről visszavillan a legkedvezőbb válasz.

*

Ki őt egyébiránt a szinfalakon kivül is ismerem (és ugyan ki nem ismeri?....) elmondhatom, hogy itt is kedves, bájos, egyszerü és szép nő. Szeretetreméltóan cseveg, el lehet hallgatni, mint az éneklőmadarat.

A miden szépért, nemesért és a valódi művészetért lelkesedni tudó kolozsvári közönség örömmel látja viszont körében a kedves művésznőt.

Dominusz Ede.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

dig minden kormány és eddigelé a kormányjelölt még mindig győzött.

Most egyszerre lemondott arról a kormány, hogy Kaas Ivorral, ez alkalommal megbirkózzék.

Talán a kormány is abban a gyászos tévedésben van, hogy ő nem változott meg, hanem a világ változott?

Korán sem. A kormány egész tisztában van a jelenlegi helyzettel és tudja, hogy mit tesz.

A különös dolognak még különösebb magyarázata van.

Az emberi természetben benne van, hogy azt, a ki rossz hirt hoz, gyülöli. A ki pedig jó hirt hoz, annak aztán borravaló dukál.

Történt pedig nemrég, hogy a jó öreg Ivánka elköltözött az élők sorából. Elsiratták, elparentálták, eltemették. Ott pihent már az öreg politikus őseinek sirboltjában, a mikor megjelent Széll Kálmán kormányelnöknél báró Kaas Ivor és elvitte neki az Ivánka utolsó üzenetét. Ivánkának — igy adta elő Kaas — utolsó szava az volt, hogy megkönnyebbülten hal meg, mert az ország sorsát a legjobb kezekben tudja. Széll Kálmánt olyan államférfiunak ismeri, a ki egyedül van hivatva az ország sorsát pontosan intézni.

Széll Kálmán elborulva, könyékig meghatva vette tudomásul az izenetet. Hogy ne hitte volna el az üzenetet és hogy is ne hitte volna el az izenet igazságát, amikor ő maga is ugyanazt mondja mindig? Valóban igen gyászos tévedésben halt volna meg a jó öreg Ivánka, ha utolsó gondolatát még maga Széll Kálmán sem hitte volna el. Annyira elhitte, hogy valamennyi félhivatalosaiban közreadta az izenetet, megfelelő kommentárral, hogy lássa a világ, mi az igazság. Ime, még ellenzéki politikusok is, ha élve nem, de legalább halva abban a véleményben vannak, hogy ő Magyarország megváltója.

Azonban egy élő ellenzéki politikus mégis elhitte: báró Kaas Ivor. Ha el nem hitte volna, bizonyára át sem adta volna az izenetet és Ivánka a sirba vitte volna a nagy titkot.

Az izenetért pedig, mely Széllt annyira meghatotta, Kaas Ivornak, mint hü küldöncnek, jutalom dukált. Egy kis borravalót neki! Engedjük át neki a nyitrazsámbokréti kerületet ellenjelölt nélkül, politikai borravaló gyanánt.

Igy történt. Ez a legujabb politikai borravaló magyarázata.

Országgyülés.

— Fővárosi tudósitónktól. —

Budapest, jan. 30.

Nyugalmas, széles mederben hömpölyög a vita a katonai javaslatok körül. Nyugalmasnak mondjuk, mert nagyobbszerü viharok nem háborognak, olykor-olykor egy-egy erősebb hullumverés, egy kis zugás támad ugyan, de ennek nincs viharos szinezete. Obstrukciós ize sincs még a vitának, mert hiszen a kormánypárt is felszólal még. Ma például *Hieronymi* volt miniszter emelt szót a javaslatok mellett s tőle csak nem lehet föltételezni, hogy segiti az ellenzéket az obstrukcióban!

A képviselőház ülése.

Féltizenegy óra felé nyitotte meg gróf *Apponyi* Albert az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása után a kereskedelmi miniszter kér szót.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter beterjeszt három törvényjavaslatot helyiérdekü vasutakról. A pénzügyi és a közlekedési bizottsághoz utasitották.

Hieronymi szólalt tehát fel ma elsőnek s ennyiből is látszik, hogy csendesnek indult a mai nap. Mindenekelőtt Komjáthy beszédével foglalkozik. Elismeri, hogy a beszéd igen alapos tanulmány. Komjáthy arra a konkluzióra jut, hogy ez az ujitás negyven, ötven millió koronával több terhet fog ránk róni. Beszéde további folyamán is *Komjáthyval* polemizál.

Ezután rátér most a magyar hadseregre.

Felkiáltások balról: Nincs magyar hadsereg!

Hieronymi: Éppen azt akarom bizonyitani, hogy van. A fő, hogy a magyar hadsereg tisztjei és legénysége magyarok legyenek.

Felkiáltások balról: Hol van az?

Hieronymi: Nincs törvényben, de én ugy érzem s igy érzi mindenki. A létszámnak 23 százalékét teszik a magyar tisztek, kik 4022-en vannak. Történelmi multunk egyébként a garancia rája, hogy a közöshadsereg nem lesz önálló fejlődésünknek akadálya. A külhatalom ellen való védekezés s igy közvetve kulturális szempontból szükségesnek tartja az ujonclétszám felemelését. Ezért megszavazza a javaslatokat.

Darányi Ferenc: Nem fogadja el a javaslatot. Három szempontól óhajtja birálni a kormánynak ez ujabb követelését: pénzügyi, harcászati és nemzeti szempontból. Addig, mig a katonai épületeken német fölirás lesz, mig a vezényszó német, addig a magyar nemzeti államról nem lehet beszélni. A német vezényszót s a fekete-sárga szint a honvédminiszter egyéniségével okolja meg. Pedig nem ebben van a hadsereg egysége. Elég soká használták most a német vezényszót. A paritás elve alapján most 35 éve a magyart kell megtenni a hadsereg nyelvének, mert 35 év óta a német az. S ő felszólitja a honvédminisztert, tegyen eleget a paritás elvének, ha pedig nem tesz eleget, akkor felszólitja a honvédelmi minisztert a nemzet nevében, hogy mondjon le. (Derültség a jobboldalon.) Addig, mig fekete-sárga zászló alatt áll a hadsereg. Azért nem szünik meg a forgalomzavar Ausztria és Magyarország körül.

Egy hang a néppártról: Lesz most „bankó-zászló“. Egyik fele magyar, a másik német.

Darányi Ferencz: Nincs kedve a keblében kigyót melengetni, nem is hajlandó tehát a kormány kigyópolitikáját támogatni s nem szavazza meg a törvény javaslatot.

Öt perc szünet.

Szünet után **Bakonyi** Samu emelkedett szólásra. (Halljuk! Halljuk! a szélső balon.) Hieromnyi érveinek egy részére óhajt mindenekelőtt reflektálni. Hieromnyi nyiltan beismerte, hogy a többség tagjai nincsenek alaposan tájékozva ama terhekről, melyek az országra nehezednének e javaslatok elfogadása esetén. (Ugy van!) Ebből csak az következne, hogy fogadják el a függetlenségi párt határozati javaslatát és akkor majd nem fog kelleni a többségnek kombinációkba keveredni, dehát ők egyszerüen nem fogadják el a javaslatot. (Helyeslés a szélsőbalon.) Hieromnyi felhozta a delegáció eljárását e kérdésben. Nos, hát ő azt nem helyesli. Mert a delegációnak szerinte nem volna joga foglalkozni e kérdéssel, mert ez csak a törvényhozás jogát illeti. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ezzel szemben a többség azt mondja, hogy hiszen az csak feltételes volt. Hát a delegáció határozatai nem mindig csak feltételesek? Nem kell-e azokhoz a törvényhozás jóváhagyása?

Endrey: Dehogy nem!

Bakkonyi: De e javaslat nem most lett benyujtva. A véderő-bizottság egyik érvelése, hogy a delegáció már megállapitotta a költségek egy részét. Hát ezzel mindig igy vagyunk, a delegációk határozataival szemben igen furán állunk. (Ugy van!) Nagyon kiváncsi arra, hogy Hieronymi miként fog viselkedni a delegációban.

Fejérváry: Majd ő tudja mit csinál.

Endrey: Be akar zuppálni.

Bakonyi: Senki nem olyan nagy barátja a közös hadseregnek, mint a honvédelmi miniszter. (Ugy van!)

Kubik: És Münnich!

Bakonyi: Nekünk nemcsak a külső ellenség ellen kell védekeznünk, de ama kapocs ellen is, mely minket akaratunk ellenére leköt. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Ami a magyar hadsereget illeti, Hieronymi azt a 67-es alapon concedálta. De mikor mi hivatkoztunk a 67. XII. t.-c.-re, a miniszter felállott és Deák Ferencet is citálva kijelentette, hogy a 67. XII. t.-c.-ben magyar hadseregről külön emlités nincs. (Mozgás a szélsőbalon.) Beszédét az ellenzék folytonos helyeslése közepette folytatja. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a bal és szélsőbalon.)

Ülés vége 2 órakor.

Zsoldos László Bartha Miklós ellen.

Nyilatkozat a tárgyalás után.

Kolozsvár, jan. 30.

Zsoldos Lászlót, a *Magyar Szó* munkatársát tudvalevőleg egy hónapi fogházra itélte a budapesti törvényszék azért, mert rágalmazást talált a *Bartha* Miklós ellen megirott cikkében. Az elitélt hirlapiró »*Válasz Bartha Miklósnak*« cim alatt ma hosszu és feltünő nyilatkozatot tesz közzé, melyben rendkivül vehemensen és ujból megtámadja Barthát, végül pedig egyenesen felszólitja, hogy most inditson ellene pert, ha van hozzá mersze.

Zsoldos nyilatkozata elején a minap lefolyt tárgyalással foglalkozik, majd Barthának a tárgyalás alatt Zsoldosra használt azon kitételére reflektál, melyben őt rágalmazó, piszkolódó ujságirónak cimezte. Ezt a kifejezést visszautasitja. Élesen a szemére hányja Barthának, hogy a 48-as suba alatt 67-es alapon álló kormányokat támogat. Hagyják ki *Ugronék* — ugymond — párttjuk ciméből a »függetlenségi« jelszót és támogassák a kormányt tüzön-vizen keresztül, de ne legyenek kétkulacsosak. Bartha komédiás természetét — folytatja tovább — jól ismerik a magyar ujságirók. A legutóbbi tárgyaláson is sirva védelmezte magát.

— Az istenért, *asszonyság*, ne sirjon, ne ontson krokodilus-könnyeket, — irja Zsoldos — hiszen én nem bántottam kegyedet, csak nehány *becsületsértő* kifejezést használtam kegyed ellen. De van még fórum Magyarországon, a mely bizonyitékaimat meg fogja hallgatni.

Megirja Zsoldos, hogy Bartha a hetvenes években *függetlenségi* képviselő volt, igazi függetlenségi, de azóta nagyot fordult vele a világ sorja. Már a nyolcvanas években a kolozsvári *kormánypárti* laphoz akart menni szerkesztőnek s csak 200 frt differencián mult, hogy ez nem sikerült. Majd *Tisza* Kálmánnak ajánlta fel szolgálatait, aztán *Wekerlét* megrágalmazta, amiért egy évi fegyházra itélték, de kegyelmet kapott, noha a biróság előtt nem tudott bizonyitani.

Bartha Miklós, a „bősz bomba“, *Bánffy* Dezső br. alatt élte világát. Havi *hatszáz forintért*, a magyar zsurnalisztikában páratlanul álló honoráriumért halálig támogatta akkor a *Reggeli Ujság*-ban, Cséryék lapjában a kormányt s tartott ez másfél esztendeig. *Inczédy* László, a *Magyarország* volt szerkesztője, tanuk előtt panaszkodott akkor, hogy Bartha 300 frt fizetést huz a „Magyarorsság“-tól vezércikkért, de ne adj isten, hogy egy sor irást is kapjon tőle Bánffy ellen. Mikor aztán a „Reggeli Ujság“ megszünt, Bartha nekiment Bánffynak és őt ütötte, ahogy csak birta. Sőt belenyult családi szentélyébe is, a női becsületet is megrágalmazta, a mit magyar hirlapiró nem szokott megtenni.

Cikkét azzal végzi Zsoldos, hogy Bartha *pörölje be ujból* rágalmazásért és becsületsértésért. Ezt a nyilatkozatot már ugy fogalmazta, hogy a benne foglalt vádak napvilágot lássanak az esetben is, ha bizonyitani nem engedik.

Széll Kálmán miniszterelnököt pedig figyelmezteti, hogy óvakodjék Barthától, aki most ő hozzá dörzsölődik, mert lesz idő és nemsokára, mikor *ellenzéki lapoknak* kell őt megvédelmezni Bartha Miklós támadásai ellenében.

A mi sorsunk!

Kenyeret a tisztviselőknek.

Torda, január 30.

Közfelfogás szerint, a kiket a sors kegye puha bársony-zsölyékbe helyezett és kezükbe adta az ország kormányzatát, épp oly tisztviselői az államnak, mint azok, a kik a nagygépezet szerkezetében kopott nádszékeken ülve, naponta 7—8 órán át, a kenyérért görnyedve dolgoznak azért, hogy a létért való küzdelemben tovább tudjanak harcolni! Tisztviselő az egyik, tisztviselő a másik is! Csakhogy, mig az egyiknek gondatlan életet biztositott az állam, a másiknak a kenyeréve! is késlekedik!

Aki még mindig azt kérdezi, hogy miért késik a fizetés felemelésével az állami tisztviselők helyzetének javitása? Az keresse az okot abban az ellentétben, a mi a bársony-zsölye és a kopott nádszék között van! Vagy keresse abban, a mit az emberi életnek a rang és mód adhat, a *nélkülözés és nyomorral* szemben.

Valóban megdöbbentő tapasztalásokat nyujtott az elmult esztendő a magyar állami tisztviselőknek. Az igéretek és hitegetések esztendeje volt ez, mely utoljára is azzal végződött, hogy a fizetésrendezésről szóló és a karácsonyi ünnepek előtt előterjeszteni igért törvényjavaslat, előbb a kiegyezéspolitikai vitáinak, most meg a katonai törvényjavaslatok felett való harcoknak essék áldozatul!

Ki gondolta volna, hogy harmincezer intelligens családok létérdekét politikai párttusák fogják háttérbe szoritani?

Ki hitte volna, hogy a nemzet akaratával összhangzó trónbeszédbe foglalt királyi szózat is csak ugy mulhatik el, mint az interpellációkra adott miniszteri válaszok?

Csoda e, ha megrendül a hitünk! Bizony nem lenne csoda! Azért mi ezen tapasztalatokból le is vonjuk a következtetést, mert látjuk, hogy az állami tisztviselők küzdelme ma már nem egyéb, *mint a létért való küzdelem*!

A fizetésjavitás többé már nem a gondtalan élet biztonsága, hanem csupán kenyér-kérdés!

És a kenyeret is hiába várják, mert a politikai kavarodások azt is késleltetik!

Oh, a magyar tisztviselő az élet küzdelmeiből sokat elbirt! ezt a kormány jól tudja, különben nem késett volna a fizetés rendezési javaslat előterjesztésével!

Tudja, hogy ha ki is tör néhol az elégedetlenség, nem válik veszedelmessé, hisz mi magunk sietünk kartársaink háborgó lelkeit lecsillapitani!

Ha fáj, ha vérzik is sebünk, ujra betakargatjuk és rongyainkkal kötözgetjük, de hozzánk nem illő kritikát nem gyakorlunk!

És ha mégis ajkunk olykor panaszra nyilik, ne csodálkozzanak azok, a kik nem tudják, nem ismerik a tisztviselői kar helyzetét, hanem ismerjék el türelmünk nagyságát!

Oh, mert nehéz annak a sorsa, a ki az akták porával teleszivott tüdővel hazatér családja körébe, éhező gyermekei között a keservesen megszerzett kenyeret nem tudja ugy megosztani, hogy neki is elég maradjon. A dermesztő hideg fagyát sem képes elegendő tüzelővel enyhiteni.

Az állami tisztviselő hiába igyekszik kioktatni családját, hogy az, a ki az állam szolgálatába szegődik, annak az állam nem nem ad egyebet, csupán kenyeret. A kérlelhetetlen viszonyok a tisztviselőtől mégis lehetetlen dolgokat kivánnak.

A magyar biró is hiában ideálizálja a birói hivatást azzal, hogy az ő birói esküje, egyszersmind szegénységi fogadalom, az ismeretes viszonyok tőle is többet kivánnak.

Az államnak pedig be kellene látni, hogy az ő szellemi munkásai nyomorogva nem funkcionálhatnak!

Kegyetlenség tehát az államtól tovább gyötörni éppen a tisztviselői kart, melynek létérdekét előmozditani a közvélemény szószólója a sajtó is nap-nap után sürgeti.

A tiszviselők helyzetének javitását megdönthetetlen igazsággal nemcsak a közvélemény, hanem az *ország érdeke is halaszthatatlanul követeli.*

A törvényhozóktól is a méltányosság kivánja — hogy harmincezer tisztviselő-választópolgár érdekében sürgessék meg annak a kérdésnek megoldását, melyet az országgyülés, mint országos érdeket programjába is felvett!

Harmath Domokos.

Megvesztegetett belügyminiszteri hivatalnokok.

Kolozsvár, jan. 30.

Nem a magyar belügyminiszteriumról van szó, hanem az osztrákról. Prágán keresztül érkezik az a hir, hogy az osztrák belügyminiszteriumban a korrupció éppen nem ismeretlen fogalom s a hivatalnokok megvesztegethetők.

A sulyos vád a prágai országos törvényszék egy tegnapi tárgyalásán hangzott el. Nemes Dobravoda Kral R. Adalbert a cseh tartományi választmány egy tagja állt a büntetőbiróság előtt csalással vádolva.

Dobravoda is a prágai mágnásgyártó céhhez tartozik. Büne nem az, hogy nemesi leveleket gyártott, hanem az, hogy a ki pénzt adott neki, annak szentül megigérte, hogy kikutatja és visszaszerzi „ősi“ nemességét. Dobravoda nagy heraldikai és geneologiai tudással bir s el tudta hitetni mindenkivel, hogy csak ő tud az ősi nemesség nyomára akadni. Huszonöt embertől tizezer korona e l ő l e g e t c s a l t ki. Áldozatai között van Belsky Guido volt ifju-cseh képviselő, kinek hasonló botrány miatt kellett lemondania a rangjáról, vannak aztán szállodások, iparosok, sőt egy szállodai portás is.

A pénz egyrészét Dobravoda azzal csalta ki az emberektől, hogy meg kell neki vesztegetni a belügyminiszterium néhány hivatalnokát.

Dobravoda védője a tárgyalás elnapolását kérte. Ezt azzal indokolta meg, hogy ebben a bünperben nemcsak védencének kell mint vádlott szerepelnie, hanem azoknak a magasrangu belügyminiszteri hivatalnokoknak is, akiket Dobravoda megvesztegetett.

Elnök vádlotthoz: Megvesztegetett ön belügyminiszteri hivatalnokokat?

— Igen. Adtam nekik pénzt s ők szivességeket tettek nekem.

— Hajlandó megnevezni őket?

— Nem. Ezt nem tehetem.

A védő hivatkozik a hasonló büncselekmény miatt letartóztatott Vasak geneológusra, akinél levelek és okmányok vannak, melyek bizonyitják, hogy egész sereg magasrangu belügyminiszteri hivatalnok lett megvesztegetve.

Dr. Blattny államügyész erre ismét felszólitotta a vádlottat, hogy nevezze meg a megvesztegetetteket. Miután a vádlott ezt nem tette meg, a törvényszék nem adott helyet a védő kérelmének és megkezdte a tárgyalást, mely két napig is el fog tartani. E tárgyaláson szenzációs leleplezéseket várnak.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, január 31.

— (**Kossuth Ferencz betegsége.**) *Kossuth* Ferencz országgyülési képviselő, a függetlenségi párt elnökének betegségében állandó javulás állott be, ugy, hogy Müller Kálmán egyetemi tanár véleménye szerint már néhány nap mulva a szobát is elhagyhatja s igy minden valószinüség szerint a keddi ülésen már meg is fog jelenhetni.

— (**Rudolf trónörökös emlékezete.**) R u d o l f trónörökös tragikus halálának tegnapi 14. évfordulója napján, a királyi palota Szent-István kápolnájában gyászistentisztelet volt, amelyen K l a u b e r Károly apát celebrált. A gyászmisén jelenvoltak: K l o t i l d fehercegnő két leányával. A p p o n y i Lajos udvarnagy, L ö b e n s t e i n udvari tanácsos, G a l l é várkapitány, báró B á n f f y Gyula testőrhadnagy, valamint a testőrség és palota őrsége teljes számban. A budavári Mátyás-templomban dr. N e m e s plébános mondotta a gyászmisét a megboldogult trónörökös lelki üdvösségéért. Bécsből táviratozzák: A király ma reggel fél nyolc órakor megjelent a kapucinusok sirboltjában és ott R u d o l f trónörökös, valamint szülei koporsói mellett imát mondott. L ó n y a y grófné és W i n d i s c h g r ä t z hercegné (a trónörökös leánya), valamint L a j o s Viktor főherceg koszorut helyeztek Rudolf koporsójára.

— (**Nessi elbocsátása**) Az utolsó akta is lezárult a Nessi-ügyben. A tiszti becsületbiróság által rendezett komédia véget ért, melynek eredményeképen a „Budapesti Közlöny“ tegnapi számában a következő közlemény jelent meg:

A m. kir. honvédelmi miniszter f. évi 6.628/II., illetve 560. eln. sz. rendeleteivel elbocsáttatik: 1903. évi január hó 24-vel: szolgálati kötelezettségének teljesitése után, *tiszti rangfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére: Nessi* Pál, a budapesti I. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kivüli viszonybeli hadnagy.

— (**Az érettségi reformja.**) A budapesti tanári kör *Beke* Manó elnöklésével ma délután gyülést tartott, a melyben az érettségi vizsgálat reformjáról volt szó. *Rados* Ignác előadónak javaslatai szolgáltak a vita alapjául. E szerint kétféle érettségi bizonyitványt kellene osztani. Egyet, a mely a hivatalnoki pályára kvalifikáljon és egyet, a mely az egyetemi tanulmányokra képesitsen; kivánta még az előadó, hogy a VIII. osztály szorgalmi idejét tulságosan meg ne röviditsék, továbbá, hogy a tanári karnak joga legyen még a VIII. osztályt végzett tanulót eltiltani az érettségiről, a mire a visszalépő tanuló aztán csak rövidebb vagy hosszabb idő mulva jelentkezhetnék. Végül még arról volt inditványa, hogy ugy az irásbeli, mint a szóbeli vizsgálaton *egy egy elégtelen osztályzat miatt ne vesztse el a tanuló az iskolaévet*, hanem az osztályozást az összes tárgyakból együtt mérlegeljék és a kompenzáció elvét alkalmazzák. — A kör abban állapodott meg, hogy nem tartja szerencsésnek azt a tervet, hogy kétféle érettségi bizonyitványt oszszon az iskola. Maradjon az érettségi bizonyitvány egységesnek, de kivánatos, hogy a minősitő törvény a kisebb hivatalnoki pályákra ne érettségi, hanem a VIII. osztályos bizonyitványt követelje meg. *Beke* Manó elnök és *Waldapfel* János fölszólalása után a gyülés elhatározta, hogy már meghozott határozatát a legközelebbi ülésen revideálni fogja. A tanáregyesület országos gyülésén is, husvétkor, kizárólag az érettségi reformjával fognak foglalkozni.

— (**A protestáns-esték** jövő heti müsora a következő: február hó 1-én, vasárnap délután 5 órakor. I. Az ev. ref. theologiai fakultás disztermében. 1. A theol. dalkar éneke. 2. Felolvasás Tartja: Dr. Nagy Mór. „Pál apostol jellemzése“ cimen. 3. Szavalat. „Isten.“ Szabó Jenőtől. Előadja: Szotyori Lajos theologus. 4. Ének. II. A magyar-utcai ref. népiskolában. 1. Ének. 2. Felolvasás. Tartja: Irsay József ref. pap. 3. Szavalat. 4. Ének. III. A hidelvei ref. népiskolában. 1. Ének. 2. Felolvasás. Tartja: Molnár Lőrinc ref. pap. 3. Szavalat. 4. Ének. IV. A város monostori részében. 1. Ének. 2. Felolvasás. Tartja: dr. Kecskeméthy István ref. theol. tanár. 3. Szavalat. 4. Ének.

— (**Tanulmányut a Székelyföldön.**) Bizony elzárt világ ez a Székelyföld. Alig tévedt arra egyszer-egyszer egy-egy társaság sziveszerinti érdeklődéssel. Annyi ember is rég járt ott egyszerre, mint a mult nyáron a tusnádi székely-kongresszus alkalmából, mikor a székelység országra szóló bajait firtatták politikusok, közgazdák, kulturapostoloknak nagy gyülekezete. Ám mindannyian felhevültek az ügy mellett; szivüket a hazafiság szent lelkesedése dobogtatta. S amint közbeeső időben csak ugy futva áttekintettek a Székelyföld regényes vidékein, elragadtatással szóltak az eddig nem is látott szépségekről, kincsekről. S mégis eddig idegenektől látatlan, árva a Székelyföld kincseket rejtő minden hegyevölgye. Némelyik fürdőző, üdülő, átutazó ugyan — talán — szájára vette ismerősei előtt, de mindez semmi ahhoz a várakozáshoz képest, mit az idegenforgalommal szemben fiai táplálnak, ahoz a viszontszolgáltatáshoz képest, mit a külföldön gondtalanul elszórt pénz csekély részeért itt nyujthatunk — a vendégeknek. Kimondták tehát azok, akik eddig törődtek a székelység buja-bajával, hogy a székelyföldi idegenforgalmat emelni kell. Ez az országrész méltán tarthat igényt a látogatásra érdekes fekvésénél fogva, szépségének és a népe küzdelmének miatta. — Ezeket az előnyöket ismerteti meg s teszi kiváncsiak előtt érdeklődés tárgyává most a Székely-egyesület és Székely-társaságok marosvásárhelyi irodája, midőn az összes hazai felsőbb tanintézetek igazgatóságát és tanuló ifjuságát a Székelyföld látogatására felhivja: 1-ször, a magyar fajok érintkezésének állandósitása. 2-szor a székely nép létkérdésének megismerése és megoldása céljából ami elsőrendü nemzeti érdek. Nem sok magyarázat kell ehez. Elég, akinek magyar szive van. A székely egyesület és székely-társaságok marosvásárhelyi irodája két uti tervet közöl. Az első Marosvásárhely, Szováta (fürdő), Parajd (sóbánya), Korond (fürdő), Székelyudvarhely, Homoród (fürdőbarlang), Csikszereda (fürdő), Tusnád (fürdő), Málnás (fürdő, szénsavgyár), Sepsiszentgyörgy (fürdő, szövőgyár), Előpatak (fürdő), Brassó város érintésével 10 napig tart és 50 koronába kerül. A második Marosvásárhely, Szászrégen, O-Toplicza (fürdő), Borszék (fürdő), Gyergyótölgyes (határállomás), Gyergyóditró, Gyergyószentmiklós, Vasláb, (Marosfeje), Csikszereda (fürdő), Tusnád (fürdő), Szepsiszentgyörgy (fürdő, szövőgyár), Előpatak (fürdő) és Brassó város érintésével szintén 10 napra terveztetett 52 kor. költséggel. A kirándulás tanulságos volta és biztonsága mellett szól az iroda azon igérete, hogy a szövetkezetben levő székely-társaságok által a kirándulók fogadását, ellátását és kalauzolását biztositja. Szóval velük lesz kezdettől végig mindenütt és vezet, magyaráz lépten-nyo-

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

mon. A felhiváshoz füzött tájékoztatóban élénken tükröződik vissza a székely társadalom érdeklődése, készsége, mi az utazást fölötte kellemessé is teszi. Szeretjük hinni, hogy a hazai tanintézetek vezetősége örömmel ragadja meg ezt a kedvező alkalmat s vezeti tanulmány céljából az ifjuságot a székely bércek közé. Tegyük szorossabbá a köteléket a magyarság között és eljárván szép földjére, erősitsük meg a székelységet határvédő szerepében.

— (**Halálozás.**) Özv. Winkler Károlyné, szül. Gyöngyösi Lujza f. hó 29-én reggeli 4 órakor, életének 78-ik évében meghalt. Temetése f. hó 31-én d. e. 9 órakor lesz Szászbonyhán.

— (**Törvény a football ellen.**) A népszerü sport, a football, sok veszedelemnek lett már az okozója. Egy statisztikai kimutatás szerint minden második partieban történik valami baleset. Angolországban, a hol a football voltaképen feltalálták, máris liga alakult a veszélyes sport ellen. Amerika még tovább ment ebben az üldözésben, törvényt hoztak egyik államában, a mely mindenkit, a ki footballozik, szigoruan büntet. Dakota államban most mondták az első itéletet ezen törvény alapján, három sportoló ifjut egyenkint öt évre és 1000 dollárra itéltek el. A rendkivüli szigoruság általános feltünést keltett s a lapok hasábokat irnak az itélet kommentálásául, de nem segithet semmi; a felebbviteli biróság jóváhagyta az itéletet. Már az bizonyos, hogy ezek után nem alakul Dakotában football-klub.

— (**A szász trónörökösné.**) Drezdából táviratozzák: A Drezdener Journál az államminisztérium által ellenzett január 14-iki királyi rendeletet közöl, mely azt mondja, hogy miután Lujza trónörökösné ez év január 9-én ünnepiesen örökre lemondott mindazokról a jogokról, amelyek eddig mint szász trónörökösnét megillették, a király ehhez megadja jóváhagyását és ehhez képest az 1864. december 30-iki házitörvény 4. §-a alapján őt megillető felségjogok erejénél fogva kijelenti, hogy a trónörökösné a jövőre nézve ki van zárva mindazokból a jogokból és méltóságokból, amelyek a szász királyi házhoz való tartozandóságon alapulnak.

— (**A tribunisták fenyegetődznek.**) Mangra Vazul bukása mélyen lesujtotta a tribunistákat, de nem törte meg őket, hanem csak fokozta bosszuvágyukat, sarkalta és tüzelte őket a magyarság ellen. Aradmegye téli közgyülésén eddig nem tapasztalt aroganciával követelték, hogy az 1868. évi XLIV. t.-c. értelmében a közgyülési jegyzőkönyvét román nyelven vezessék. A felháborodott magyarság azonban a közgyülésen, de a sajtóban is méltó fogadtatásban részesitette a vakmerő merényletet. — Mangra Vazul hivei most válaszolnak a magyar sajtónak és a közgyülési bizottsági tagok nyilatkozataira. Az aradi „Tribuna Poporului" a következőképpen nyilatkozik: „Nyomorultak és gyávák volnánk, ha mindezek után nem támadnánk fel, mint az egyetlen ember, hogy megértessük a hatalmon levőkkel, hogy nem fogjuk türni azt sem, hogy egyházunkat megcsufolják, azt sem, hogy népünket gunyolják. Annál kevésbbé leszünk hajlandók a nemzetiségi törvény egyetlen betüjéről is lemondani. Azok a jogok pedig, amelyek nincsenek a nemzetiségi törvényben biztositva s amelyekhez jogunk van, azok biztositását és megadását a leghatározottban követelni fogjuk. A magyarok magatartása csak buzditja a románokat, hogy a megkezdett uton haladjanak." — Igy nyilatkozik meg Mangra-Russu hazafisága.

— (**Hegyi páter a Rendőri Közlönyben.**) A volt csongrádi plébános, Hegyi Antal körözését, aki immár az amerikai magyar lelkek nyáját legelteti a lelki malasztok mezején, körözését elrendelte a szegedi törvényszék. A „Rendőri Közlöny" ma érkezett száma hozza az Amerikába vándorolt lelki atya körözö levelét a következőkben:

„Hegyi Antal volt csongrádi róm. kath. plébános izgatás vétsége miatt jogerősen három hónapi államfogház-büntetésre elitéltetvén, minthogy a nevezett, akinek személyleirása alább közöltetik, a büntetés végrehajtása elől megszökött, fölhivatnak az összes birói és közigazgatási hatóságok, hogy a nevezettet tartóztassák le és a legközelebbi kir. járásbiróság vagy kir. ügyészség fogházába szállitsák és erről az alulirott kir. ügyészt értesitsék. Személyleirása: Kora 53 éves, testalkata erős, magassága magas, homloka magas, haja őszes-barna, szeme barna, szája rendes, arca hosszas, orra hajlott, arcszine egészséges, anyanyelve magyar, ruházata lelkészi."

— (**Egy hires zsebtolvaj letartóztatása.** Jó fogást csinált tegnap a budapesti rendőrség. Letartóztatta Weisz Pál utazó zsebtolvajt, a ki főképp a Bécs és Budapest közt közlekedő gyorsvonatokon üzte mesterségét. Mindig elegánsan öltözködött, első osztályban utazott, a hol rendesen kártyázott is. A rendőrséggel már több izben meggyült a baja és a székesfőváros területéről már évekkel ezelőtt kitiltották. Ő volt az, a ki a milleniumi kiállitás alkalmával Gromon Dezső államtitkár zsebéből nagyobb összeget lopott ki. Weisz Pált a rendőrség emberei Szondy-utcza 33. sz. lakásán tartóztatták le, a hol a szeretőjével lakott. Lakásán sok ékszert, zálogcédulákat és 3000 koronáról szóló betéti könyvecskét találtak, mely a szeretője nevére volt kiállitva. Az értéktárgyakat és a betétkönyvecskét a rendőrség lefoglalta. A hires zsebmetsző szeretője egy bukott leány, a ki rendőri felügyelet alatt van. A pénz eredetéről nem tudott felvilágositást adni és igy kétségtelen, hogy azt Weisz Páltól kapta, a ki ezt viszont mesterségének gyakorlásával szerezte.

— (**Kitiltott ujságok.**) A kereskedelemügyi miniszter a következő lapoktól megvonta magyar területen a postai szállitási engedélyt: a Csernovitzban megjelenő „Bukovina" cimü napilaptól, a belgrádi „Demokrat"-tól és a Bécsben megjelenő „Szlavianszky Bjék" cimü félhavi közlönytől.

SZINHÁZ.

Szinházi müsor:

Szombat:	Bibliás asszony. (b. szünet XII.) Küry Klára m. v.
Vasárnap:	d. u.: Öcskay brigadéros.
„	este: A sárga csikó.
Hétfő:	d. u.: A dolovai nábob leánya.
„	este: Ádám és Éva. (b.-sz XIV.)

* **Küry Klára fellépte.** *Audran* bájós zenéjü operettjében lépett tegnap fel — körülbelül öt év eltelte után, — *Küry* Klára ismét a mi szinpadunkon. A mi szépet és jót erről a nyámogó, csacsogó babáról el lehet mondani, azt megtalálja az olvasó lapunk tárcarovatában; — nekünk már csak a referens száraz és rideg feladata jutott. De különben is, *Küry* Klára oly magasan és oly egyedül áll a maga nemében, hogy dicséret nem teszi nagyobbá, valamint ahogy nem tehetik kisebbé őt az apró, kicsinyes intrikák, melyeknek pedig ugyancsak ki van téve; — sőt, — ezek emelik még mindig feljebb, ha ugyan van még egy szubrett számára nagyobb dicsőség, mint amely neki mindenkor osztályrészeül jut. Tehát „*A baba*" cimszerepében láttuk őt viszont. Abban a szerepben, a melyet ő teremtett meg és amelyben nekünk, kolozsváriaknak, még nem volt alkalmunk gyönyörködni. Hogy *Küry* ezt a szerepet hogyan játsza meg, azt minek leirni? Minden mozdulata, minden szava — a megtestesült báj, kedvesség. Ezt mi sem bizonyitja jobban, mint az a fogadtatás, melyben tegnap este a közönség régi kedvencét részesitette. Mikor a szinpadra lépett percekig tartó taps fogadta, amely minden dala, de különösen a nevető kuplé müvészi előadása után és minden felvonás végén számtalanszor megismétlődött. Virággal, babérral halmozták el a müvésznőt és az előadás után is még vagy tizszer a függöny elé tapsolták. És ő mosolyogva, hajlongva köszönte meg azt a szeretetet, melylyel a kolozsvári közönség őt ismételten körülrajongta. A lelkesedést átvette az utca is és a szinházból távozó divát a százakra menő tömeg nagy és meleg ovációban részesitette.

A mieink közül *Szabó* Mariskát illeti az első hely. Lancelotját már ismerjük, — nem először játszotta tegnap — de még egyszer sem ennyi bájjal és kedvességgel. A közönség őt is zajosan ünnepelte. *Árpási* Kata, mint mindig, tegnap is jó volt. *Kassai*, *Dezséri*, *Ligeti* vettek még részt az előadásban. *Vécsei* nagyon szépen énekelt. (—**zső.**)

* **Küry Klára** ma a »Bibliás asszony« cimszerepét játsza. A müvésznő, kinek a legkiválóbb alakitása, a darabban 3 hatásos betétet is fog énekelni. A „Cérnaszál" couplet, a Máder—Pásztor-féle »Efesyes« angol-magyar dalt, melylyel annak idején a „Kadét-kisasszony"-ban aratott sikert és egy bájos dalt a „Cassanova" operettből. A vendégművésznő mellett szereplők a „Bibliás asszony"-ban Megyeri igazgató, Dezséri, Kassai, Mátrai, K. Arpási Kata és Gergely Giza lesznek. — „A sárga csikó"-ban vasárnap este Bakaj Erzsikét játsza *Küry* Klára, ki Blahánénak a Népszinházból való távozása óta mind sürübben játszik népszinmű szerepeket is.

* **Sugár Aranka** csütörtökön este a „Boszorkányvár" Coralie szerepében lépett fel a nagyváradi Szigligeti szinházban. A müvésznőnek, mint a „*Nagyvárad*"-ban olvassuk, impozáns sikere volt. Nevezett lap ezeket irja:

Tegnap este a hájos, kedves zenéjü *Boszorkányvárban* lépett föl *Sugár* Aranka, a kolozsvári szintársulat primadonnája. Székely Irén szerepében aratta nálunk legszebb babérait és ezzel hóditotta most meg a közönséget *Sugár* Aranka is, aki több énekszámával, különösen a bordallal talán tulszárnyalta elődjét. Tiszta csengésü, üde hangjával teljesen érvényre emelte a fülbemászó kedves dallamokat s a közönség tüntetésszerü meleg óvációban részesitette.

MULATSÁGOK.

A „Budapesti Dávid Ferencz-Egylet" 1903. évi február hó 11-én saját alapja javára a „Sas-kör" disztermében (Irányi-utca 17.) hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendez.

A hangverseny müsora a következő: 1. „Vision Fugitive" Massenet heródiás cimü operájából, előadja zongorán: Fábry Edéné urnő. 2. „Yorik" irta Somló Sándor, szavalja: Czakó Jenő dr. ur. 3. „A Rémkirály" Schubert, énekli: Telkes Ilona urhölgy, zongorán kiséri: Tóth Elemér ur. 4. „Etude" Heller, „Forrás" Blumenthal, zongorán előadja: Pessy Margit urhölgy. 5. „Flirt Világ" csevegés, irta és olvassa: Máray Lajos ur. 6. „Réverie" Vieuxtemps, „Mazurka" Hubay, hegedün előadja: Ratek Zoltán ur. 7. „Fantasie Hongroise" Scéne idillique de la Puszta, zongorán előadja: a szerző, Beregi Béla ur.

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósitóinktól —

Zichy Jenő gróf ünneplése.

Budapest, január 30. (érk. 11 ó.) A budapesti egyetemi ifjuság Zichy Jenő grófot férfias és bátor elhatározásáért nagyszabásu ovációban részesiti.

A ünneplés módozatainak megbeszélése végett az ifjuság küldöttei ma délután megjelentek a Kossuth-párt helyiségében, hol a párt tagjaival értekeztek.

Elhatározták, hogy vasárnap fáklyászenét rendeznek Zichy gróf tiszteletére. A jelzett napon délután fél hat órakor a Kálvin-téren gyülekeznek, innen a Kerepesi- és Erzsébet-köruton keresztül a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártkör elé vonulnak, hol Zichyt a párt alelnöke üdvözli. Az üdvözlés alatt az ifjuság szerenádot ad.

Ezután az ifjuság szónoka tartja meg üdvözlő beszédét, melyre *Zichy* Jenő gróf válaszol.

Az ünnepség további részleteinek előkészitése végett *Molnár* Ákos orsz. képviselőt küldte ki a Kossuth-párt, ki az ünneplésbe való részvételre az összes fővárosi társaskörökét, kaszinókat, klubbokat meghivta.

A fővárosi körökből is sokan jelentették be a bizottságnak, hogy a fáklyás-menetben részt vesznek.

A fáklyás-menetet *Lengyel* Zoltán orsz. képviselő rendezi.

Hangok a politikai helyzetről.

Budapest, jan. 30. (érk. 11 ó.) Bécsből jelentik, hogy egyik osztrák politikai lapban osztrák és magyar politikusok nyilatkoznak a mai politikai helyzetről. A többek közt *Kossuth* Ferencnek, a függetlenségi párt vezérének a nyilatkozata is olvasható. Arra a kérdésre, hogy milyen jövő vár az osztrák-magyar monarchiára? *Kossuth* igy felelt: »*A monarchia csak külön önálló vámterület és a personál unio alapján maradhat fönn.* A folyóirat legközelebb *Bánffy* Dezsőnek és más tekintélyes politikusnak a nyilatkozatát is közölni fogja.

A hadügyminiszter Zubovics kapitányhoz.

Budapest, jan. 30. (Érk. 11 ó.) *Bécsből* jelentik, hogy *Pitreich* lovag hadügyminiszter meghivta *Zubovics* Fedor kapitányt, hogy mutassa be *szárazföldi torpedóját*, melyet megvizsgálás végett e hó 3-án Pozsonyba fognak szállitani.

Csendélet a Reichsrathban.

Budapest, jan. 30. (Érk. 12 ó.) Bécsből jelentik: A Reichsrath mai ülésén ismét viharos jelenetek játszódtak le. Az egyik teremben ugyanis a cukorgyárosok és képviselők értekezletre gyültek össze. Az ülés megnyitásakor néhányan hevesen tiltakoztak az ellen, hogy a parlament épületében más testületek ülésezzenek. Az elnök kijelentette, hogy tőle senki sem kérte a helyiséget és ő az egész esetről mit sem tud. Erre óriási zaj támad, melyből e felkiáltások hallatszanak:

— Dobjuk ki őket! Ki velük!

Erre több képviselő oly célból, hogy szándékukat végrehajtsák, kivonul a teremből. Bent pedig óriási kavarodás fejlődik, az elnök felfüggeszti az ülést és a képviselők az értekezletre vonulnak és felszólitják a gyárosokat, hogy távozzanak a helyiségből. Ebből persze heves szóváltások keletkeznek, a legnagyobb gorombaságokat, durvaságokat vagdossák egymás fejéhez és a cukorgyárosok kénytelenek elhagyni a termet. Az elnök az ujból megnyitott ülésen bejelenti, hogy a gyárosok távoztak Ezután a napirend tárgyalására tértek.

Bülow részvéte.

Budapest, jan. 30. (Érk. 11 ó.) Rómából jelentik: Gróf *Bülow* német birodalmi kancellár táviratot küldött *Prinetti* külügyminiszternek, amelyben szives rokonszenvét fejezi ki a miniszternek és szivből kivánja, hogy a miniszternek Olaszországra nézve oly drága egészsége mielőbb helyreálljon.

A szász trónörökös lemondott.

Budapest, jan. 30. (Érk. 11 ó.) Mint egy Berlinből érkezett sürgöny jelenti, hogy *a szász trónörökös fia javára lemondott a trónról.* Ugyanis a trónörököst illeti a tiszti becsületbiróságok itéletének megerősitése és felülbirálása; de miutan a szász hadseregben uralkodó szabályzat értelmében az olyan katonatiszt, a kinek családi életét házasságtörés, vagy viszálykodás feldulta, nem maradhat tényleges szolgálatban, — a trónörökös kénytelen volt lemondani.

A szász trónörökösné.

Budapest, jan. 30. (érk. 12 ó.) Drezdából irják: A válópör tárgyalásáról a nagy titkolódzás dacára is kiszivárognak egyes hirek. *Zehme* lipcsei ügyvéd nem volt jelen a tárgyaláson és a trónörökösnét *Bondi* drezdai ügyvéd képviselte, a trónörökös részéről *Körner* ügyvéd jelent meg. A koronatanu a főudvarmesternő volt, aki előadta, hogy a trónörökösnét nem egyszer találta együtt *Gironnal.* Őt is a komornák tették figyelmessé a dologra. Báró *Tümpling* főudvarmester főkép a *Giron* és a trónörökösné közt folytatott levelezésre vonatkozólag tett vallomásokat, Schwarcz detektiv pedig azt bizonyitotta, hogy a trónörökösné Genfben tényleg együtt élt *Gironnal.* A házasságtörés tényét tehát a biróság megállapitva látta. Az elhalasztás tisztán csak azért történt, mert a trónörökösnével bizonyos pénzbeli megállapodásra akarnak jutni.

Letartóztatott szinházi titkár.

Nagykálló, január 30. (érk. 11 óra.) *Jakabffy* Gábor, állitólag nagybányai szinházi titkár, ilyen minőségben a városban bérleteket gyüjtött. Tekintélyes összeget szedett már, midőn megérkezett az orsz. sziniegyesület körözvénye, mely jelentette, hogy Jakabffyt az egyesület kizárta kebeléből. A hir vétele után *Szabó* járásbiró Jakabffyt letartóztatta.

A venezuelai bonyodalom.

Budapest, jan. 30. (érk. 11 ó.) Londonból irják: A Reuter-ügynökség értesülése szerint azt hiszik, hogy a venezuelai vámbevételek 30 százalékából, amelyet biztositékul akarnak lekötni, elegendő fölösleg marad a többi hatalmasság követeléseinek kiegyenlitésére. Azt hiszik, hogy Németország, Anglia és Olaszország követeléseinek egész összege körülbelül hat év alatt kifizetődik. Belgium követelése tizenkét millió frank.

Elfogott sikkasztó.

Temesvár, január 30. (érkezik 10 ó.) *Martin* Kristóf fehértemplomi takarékpénztári tisztviselőt, ki a multkoriban egy 10,000 koronás pénzes levelet sikkasztott el, ma ipjának házában letartóztatták.

A veszekedés áldozata.

Budapest, jan. 30. (érk. 11 ó.) *Resiczabányáról* irják, hogy ma délután *Firka* Iván gazdálkodó feleségével összeszólalkozott, s azt *mellbeszurta.* A szerencsétlen asszony ott a helyszinén azonnal meghalt. A gyilkos férjet a csendőrség letartóztatta.

REGÉNY

Goëtia. (55)

VIII.

Két tüz között.

— Igen, készenlétben tartottak a hóhérságra! A bizottmány megmentette életemet. Miért? Nem az én kedvemért? A bizottmány szemében én kevesebb voltam, mint a barom a mészáros szemében; mert én halálommal nem fizethetem meg tartozásomat; nekem annak fejében még gyilkolnom is kell!

— És te ezt nem tudtad volna akkor, mikor elfogadtad segitségünket, hogy a Miklós-házból kimenekülj? Mit? Akkor valószinüleg azt gondoltad, hogy testvéreink tiz legjobbja életét kockáztatta azért, hogy téged Kostrome Olgával, Szt.-Pétervár ünnepelt divájával összehozzon? De hát nem szükséges, hogy még tovább is beszéljek neked Durow! Megesküdtél, — miénk vagy. És ha neked kedved kerekednék bennünket elárulni, — nohát akkor csak szolgáltass hát ki engem az orosz rendőrségnek. Stefan is ott légyen, mikor engem Pétervárott felakasztanak! Az árulónak ugyan meg fognak kegyelmezni és bizonyára szabad elvonulást engedni. Ha megszegnéd adott szavadat, de engem el nem árulnál, akkor én magam fogom elvégezni azt, ami a te kötelességed, én tulélem Tredjakow Olgát!

Hirtelen felfogta Dourow, mit követelnek tőle. Arca megélénkült és nyugodtan biztositotta őt:

— A bizottmány rendelkezhetik velem. Készen vagyok!

Erre elmesélte Baum, mi mindent beszélnek Olgáról; mint lett atyja fogságba vitele után szinésznő; hogyan élt Pétervárott és mi által lett oly nagyon hiressé; hogyan udvaroltatott magának Newszkyvel, hogy végre a gazdag, kiélt Tredjakow nejévé legyen.

Stefan azonban nem érzett gyülöletet ellene; vétkezett és ő végre fogja rajta hajtani az itéletet, de együtt halnak meg; végre mégis egyesülnek a halálban — talán egy hosszu, hosszu álomban....

Napok multak el a nélkül, hogy ő bizottmány parancsát megkapta volna. Dourow, amennyire csak lehetett, kerülte Baumot; egyedül akart maradni gondolataival. Folyton Olgára gondolt, maga elé varázsolta charkowi életét és kinozta magát felizgatott képzeletének képeivel: Olga mint szinésznő; Olga, a mint az orosz nagy urakkal szuppézik; Olga, a mint megalázza, megrontja magát.... És azután a bünhődés. Ő a hóhérja — nem! nem a hóhérja, hanem a megmentője. Hiszen az Olga megmondotta, hogy nem fél a halálától. Ennek igaznak kell lennie. Hát mi lehetett számára az élet? Nem elviselhetőbb, nem borzasztóbb, mint az övé. Ott kéreste a szerencsét, ahol senki sem találja; a féktelenség széles országutján. — Szegény Olga!

Nem tudta megvetendőnek találni. Az ő számára a jelen életben elveszett; de megtisztulnak, mindketten.

Dourow annyira megbarátkozott a „halál" gondolatával, hogy nem borzadt meg, mikor a hóhérmunkára gondolt, melylyel megfogják bizni.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Küry versfaragóknak. Mindazoknak, kik Küry Klára itt tartózkodásának apropojából lapunkat Küry-strófákkal keresték fel, tisztelettel jelezzük, hogy kedves müvésznőnk ittlétét nem vagyunk hajlandók e vers-szörnyekkel megzavarni. A költemény-csimborásszot holnap délelőtt három napszámos a központi szemét-telepre szállitja. Az érdeklődőket szivesen látjuk a gyászos aktushoz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hóra — — —	2 korona
Negyed évre — —	6 „
Félévre — — —	12 „

»UJSÁG«
szerkesztősége és kiadóhivatala
Kolozsvárt, Egyetem-utca.

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP JÓZSEF.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*.

ŐSZI ALBERT
ékszerész- és órás-üzletében
Kolozsvár, Wesselényi M.-utca (Hid-u.) 2-ik sz.
(Csizhegyi fényképészetével szemben.)

Jutányos árak, alkalmi vételek. Minden e szakba vágó tárgyak javitását jótállás mellett elválalok. — Aranyat vesz és becserél.
Szolid kiszolgálás! 20—?

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG.

(**Irodája:** Kolozsvár, Petőfi-utcza 7. szám, földszint. **Telefon**: 158. szám. **Levélczim**: „Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz." **Sürgönyczim**: „Erdélyi Gazda, Kolozsvár.")

Czélja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása *minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával*, evégből:

Elvállal gazdáktól jövő **megbizásokat** *minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására*, valamint *bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.*

Nagy sulyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a *legjobb minőségü vetőmagvakkal ellássa.*

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztositás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben tájékozóul, közvetitőül, esetleg megbizottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, *munkadíjat fel nem számít.*

A társaság **gazda-feleinek** minden megbizás vagy ügylet alkalmából *a legmagasabb kedvezményeket nyujtja.*

Levélbeli, sürgönyi, telefon vagy személyes tudakozódásra a társaság *azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágositást ad.*

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok *nyugdíjalapjai javára 5—6%-ot ad.*

Ezen intézménynyel kapcsolatban fennáll és **ugyanott mindenkor megtekinthető** az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,
(mintaraktár) 2143 11—100

melynek keretében *a legelsőrangu hazai szolid gyárak összes készitményei láthatók.*

! ! ! ! !

EGY TELEK

a Kővári telepen, jutányos áron

ELADÓ.

A rajta lévő ház 2 szoba, konyha, éléskamra és egyéb melléképületekkel.

2178 3—5

Czim a kiadóhivatalban.

Maculatur

papír

egész ivben csomagolásra igen alkalmas kilonként 20 fillér, métermázsa vételnél 15 korona.

Felvilágositást ad a kiadóhivatal.

BURGER FRIGYES

gyógyáru, vegyszer és illatszer üzlete, Kolozsvár, Mátyás király-tér 8. sz.

Telefon 250.

A „Karolina országos kórház," „Vörös-kereszt kórház, m. kir. államvasutak, m. kir. tud.-egyetemi intézetek, több betegsegélyző-pénztár és vidéki kórház gyógyanyag- és kötszer szállitója.

Dus raktárt tartok mindennemü a szakmába vágó anyagokból.

Allat-gyógyászati szerek.
Bel- és külföldi gyógyáru különlegességek.
Butortisztitó anyagok.
Ecsetek, különféle alakban.
Fényképészeti vegyi szerek.
Folttisztitók és rovarirtók.
Gazdasághoz való czikkek.
Gyermek táp- és ápoló-szerek.
Gyógyborok, vaskészitmények.
Gyógyszappanok, Berger- és Heinrich-féle.
Háztartási czikkek, fényesitők.
Italok: Cognac, likör, angol rum.
Orosz theák, eredeti csomagokban.
Padolat-festő és fényesitők.
Szivacsok minden fajtában.
Vegyi szerek ipari czélokra.

Ajk- és arczfestékek, rougok.
Bajuszpedrők, brillantin.
Eszéki, Földes, Hajós, Rozsnyay, Sihulszky-féle toilette-czikkek.
Fogporok, fogpaszták, fogkefék.
Hajápolók: hajolajok, hajszesz és pomádék.
Hajfestő-szerek, Regenerator.
Herczegnő mosdóviz szeplő ellen.
Hölgyporok: zsiros és zsirtalan, »Amor« a legártatlanabb. Blaha Serail, Herbert, Germandré, Java. dorin, Hermelin, Leichner, Lohse, Veloutine, stb. minden szinben.
Illatszóró üvegek és zacskók.
Illatszerek: Atkinson, Bayley, Crown Parfümerie, Gossnel, Presse Lubin, Guerlain, Houbigant, Legrand, Piver, Pinaud, Roger & Gallet gyárosok legujabb különlegességei.
Kölni vizek valódi, Johann Maria Farina-félék.
Köröm-ápoló-szerek, polisoir.
Pipere-szappanok minden illatban.
Szájvizek; „Amor" Grensil, Kothe, salicyl stb. stb.

Gőrcsér harisnyák.
Gummi ágybetétek, szinesek.
Gummi-övek, (Diana) Pessariumok.
Gummi- és halhólyag-különlegessége orvosi rendeletre.
Haskötők méret után.
Hőmérők minden kivitelben.
Irrigatorok, üveg és fémből felszerelve.
Irrigator felszerelések külön.
Kötöző szerek: Watta, pólya stb.
Légpárnák, kerek és szegletes.
Seb- és körtefecskendők, Catheterek.
Sérvkötők méret után.
Szopó-üvegek felszerelve.
Suspensoriumok minden fajtája.
Szülésznői eszközök
Tejsterilizáló készülék, Soxleth tanár féle.

2161. 59—100

Gazdaasszonyok figyelmébe!!!

Előirásom szerint **gyorsan, olcsón, tisztán** lehet mindenféle **likört** és **rumot házilag előá llitani**

Árjegyzékkel szivesen szolgál **Burger Frigyes.**

Üzletáthelyezés miatt

Réti Sándor czégnél

Deák Ferencz-utcza 4. szám alatt

férfi és gyermek-ruhák, valamint finom férfi szövetek kivételes olcsó árakban beszerezhetők.

2179 4—*

Üzletemet február 15-én a
Városháza épületébe
helyezem át.

Az erdélyi hazarész egyetlen köz- és mezőgazdasági heti lapja az

ERDÉLYI GAZDA

(XXXIV. évfolyam.)

Az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos közlönye

minden vasárnap 12—16 oldalon, dus tartalommal — közel másfélezer példányban — jelenik meg. **Időszerü és tanulságos közleményeit az elmélet és gyakorlat legjelesebb emberei irják.** A lap felöleli a mezőgazdaság minden ágát. **Czélja**: a mezőgazdasági szaktudás terjesztése, a gyakorlati életben szükséges általános és időszerü tudnivalók publikálása és a gazdatársadalom anyagi állapotának javitása.

ERDÉLYI GAZDA

szerkesztői:

Tokaji László felelős szerkesztő és kiadó,
Jakab László társszerkesztő és
Eber Ernő segédszerkesztő.

Előfizetési ára:

Egy évre	12 korona
Fél évre	6 korona
Negyedévre	3 korona

ERDÉLYI GAZDA

szerkesztősége és kiadóhivatala:

KOLOZSVÁRT, PETŐFI-UTCZA 7. SZÁM.

hová minden közlemény és az előfizetési pénzek küldendők.

Mutatvány számot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

TELEFON SZ. 204. TELEFON SZ. 204.

GOMBOS FERENCZ

Lyceum-könyvnyomdája Kolozsvárt,

Egyetem-utcza 7. szám, róm. kath. Status épület

Gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készit el bármilyen könyvnyomdai munkákat, u. m. irodalmi müveket, tankönyveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, napi-, heti- és havi-lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, körleveleket, üzleti- és pénztári-könyveket, árjegyzéket, falragaszokat stb. stb.

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részek legrégibb és legjobb hirnévnek örvendő Lyceum-könyvnyomdát nehány év előtt megvettem s azt a **legmodernebb igényeknek megfelelően** rendeztem be, ugy hogy a könyvnyomdai munkák izléses és szakszerü kiállitása tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangu fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállom a legnemesebb versenyt.

Minthogy pedig a könyvnyomdámat magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert ugy a szép és csinos kiállitás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz kiszolgálva. **Vidéki megrendelések a leggyorsabban és kifogástalanul eszközöltetnek.** A n. é. közönség pártfogását kéri teljes tisztelettel **Gombos Ferencz** nyomdatulajdonos.

Nyomatott Gombos Ferencz lyceum könyvnyomdájában Kolozsvárt

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca